

คำอธิบายประกอบ

กฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕

กลุ่มงานพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ

(สำนักงานชั่วคราว)

อาคารทิปโก้ ทาวเวอร์ ๒ ชั้น ๑๔

๑๑๔/๑ ถนนพระรามที่ ๖ แขวงพญาไท

เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๗๒

www.onep.go.th

epa.onep.go.th

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑

ส่วนที่ ๒ ความเป็นมาและการดำเนินงานเพื่อกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕

๕

ส่วนที่ ๓ รายละเอียดและคำอธิบายของมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๑๐

เรื่องน่ารู้

๒๑

- กฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕
- ประเด็นคำถาม – คำตอบ ประชุมชี้แจงกฎกระทรวงฯ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗
- การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ของกรมป่าไม้
- แคดเมียม พืชจากแคดเมียม และการรักษา

ส่วนที่ ๑ บทนำ

พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่มูก อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารซึ่งมีจุดกำเนิดอยู่บนดอยแม่ตาวและดอยเรผาได้บนเทือกเขาธงชัย ซึ่งพื้นที่บางส่วนของทั้ง ๓ ตำบลดังกล่าว ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ โดยพบการปนเปื้อนสารแคดเมียมในสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ดิน ตะกอนดิน แหล่งน้ำ และผลผลิตทางการเกษตร ในระดับปริมาณที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของประชาชน ดังนั้นภาคประชาชนในพื้นที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองพิษณุโลก เพื่อให้หน่วยราชการเข้ามาดำเนินการฟื้นฟูและกำหนดให้พื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาวเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งศาลปกครองพิษณุโลกได้พิพากษาคดีหมายเลขดำ ที่ ๓๙๘/๒๕๕๒ และคดีหมายเลขแดงที่ ๒๔๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ)ใช้อำนาจตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แนะนำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดมาตรการคุ้มครองอย่างใด ไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๔ เพื่อให้มีการนำมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่มูก อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติในหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่มูก อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ลงนามในกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่มูก อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๔๒ ก ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

การกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

การกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่มูก อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นกลไกทางกฎหมายอย่างหนึ่งที่น่ามาใช้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการห้ามกระทำการหรือประกอบกิจการ มาตรการบริหารจัดการดูแล ติดตาม ตรวจสอบผลการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ และการจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เจตนารมณ์ของการกำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

- ๑.๑ เพื่อรักษา อนุรักษ์ ปันฟู และแก้ไขปัญหามลพิษของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๑.๒ เพื่อป้องกันเหตุแห่งปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ให้กลับมาอีกทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ๑.๓ เป็นกฎหมายและมาตรการเสริมกฎหมาย ระบียบ ตามกฎหมายอื่น ๆ ในการป้องกัน รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๑.๔ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือในการป้องกันดูแลรักษาและแก้ไขปัญหามลพิษในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ข้อกฎหมาย

๑. การกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

การออกกฎกระทรวงฉบับนี้ ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ปรากฏว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย หรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม” และมาตรา ๔๔ ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๓ ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ไว้ในกฎกระทรวงด้วย

(๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ หรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

(๒) ห้ามการกระทำหรือกิจกรรมใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศน์ของพื้นที่นั้นจากลักษณะตามธรรมชาติหรือเกิดผลกระทบต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

(๓) กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างหรือดำเนินการในพื้นที่นั้นให้มีหน้าที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๔) กำหนดวิธีจัดการโดยเฉพาะสำหรับพื้นที่นั้น รวมทั้งการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือและประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในพื้นที่นั้น

(๕) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพของพื้นที่นั้น

๒. การดำเนินงานตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่เห็นสมควร ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สูงกว่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดตามมาตรา ๓๒ เป็นพิเศษ สำหรับในเขตอนุรักษ์ หรือเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ หรือเขตพื้นที่ตาม มาตรา ๔๕ หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๕”

มาตรา ๓๗ บัญญัติว่า “เมื่อได้ประกาศใช้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในราชกิจจานุเบกษา ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ หรือเขต ควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๕ มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับ จังหวัด เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้แจ้งให้จังหวัดนั้นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัด แต่ถ้ามีเหตุอันสมควร คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจขยายระยะเวลาดังกล่าว ออกไปอีกตามความเหมาะสม

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดสำหรับ เขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๕ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขต ควบคุมมลพิษซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำขึ้นตามมาตรา ๖๐ มารวมเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการ เพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดด้วย

ในกรณีที่จังหวัดใดไม่อยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ หรือเขต ควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๕ แต่ประสงค์จะดำเนินการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตจังหวัด ของตน ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดนั้น อาจจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอขอความเห็นชอบ ต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติก็ได้”

๓. บทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

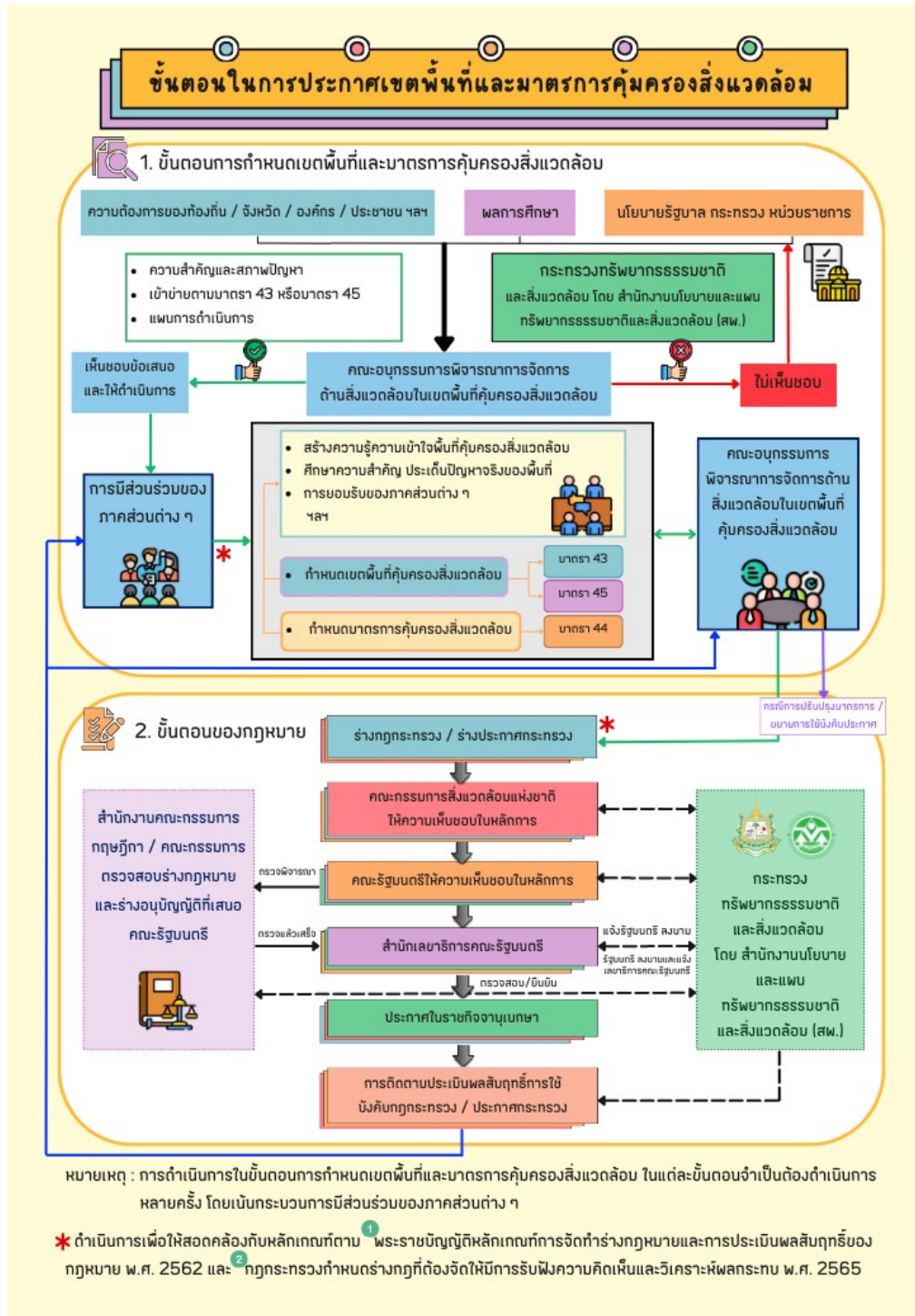
มาตรา ๙๙ บัญญัติว่า “ผู้ใดบุกรุกหรือครอบครองที่ดินของรัฐโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย หรือเข้าไปกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลาย ทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ ทรัพยากรธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ หรือก่อให้เกิดมลพิษอันมีผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือ ปรับไม่เกินห้าแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๑๐๐ บัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่ออก ตามมาตรา ๔๔ หรือตามประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

๔. บทบัญญัติว่าด้วยการเปรียบเทียบ

มาตรา ๑๑๐/๑ บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบ ในเขตกรุงเทพมหานคร และในส่วนภูมิภาคได้ตามความเหมาะสม คณะกรรมการเปรียบเทียบแต่ละคณะ ให้มีจำนวนสามคน และต้องแต่งตั้งจากผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี แต่เมื่อ พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระการประชุม และวิธีพิจารณาของ คณะกรรมการเปรียบเทียบให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๑๐/๒ บัญญัติว่า “บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินสองปี ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบให้พนักงานสอบสวนเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษหรือพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วแต่กรณี ส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้น แสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ส่วนที่ ๒

ความเป็นมาและการดำเนินงานเพื่อกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอมะสอ จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ ศาลปกครองพิษณุโลก พิพากษาคดีหมายเลขดำ ที่ ๓๙๘/๒๕๕๖ และคดีหมายเลขแดง ที่ ๒๔๕/๒๕๕๖ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติใช้อำนาจตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้นำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว อำเภอมะสอ จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยให้กำหนดมาตรการคุ้มครองอย่างใด ๆ ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ไว้ในกฎกระทรวงภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ ศาลปกครองพิษณุโลก ได้อ่านคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ไม่รับอุทธรณ์ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยินตามศาลปกครองพิษณุโลก คดีจึงเป็นอันยุติ ซึ่งระยะเวลาที่ศาลกำหนดให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาได้สิ้นสุดลงในวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๘

การดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบในการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินการเพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว อำเภอมะสอ จังหวัดตาก ตามคำสั่งศาลปกครองพิษณุโลกและมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดังกล่าว โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในพื้นที่ ทั้งภาคราชการ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และภาคประชาชน เป็นต้น สรุปผลการดำเนินการที่ผ่านมา ดังนี้

๑. ศึกษารวบรวมข้อมูลความสำคัญและสภาพปัญหาของบริเวณลุ่มน้ำแม่ตาว ท้องที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอมะสอ จังหวัดตาก พบว่า สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นภูเขาสูงทางทิศตะวันออก พื้นที่ต่อเนื่องจากทิศตะวันตกเป็นที่ราบตะกอนเชิงเขาและที่ราบตะกอนน้ำพา โดยเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ลำห้วยแม่ตาว ซึ่งมีจุดกำเนิดอยู่บนดอยแม่ตาวและดอยเรผาได้บนเทือกเขาธงชัย มีทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างจากที่อื่น ๆ มีลักษณะทางธรณีวิทยาแหล่งแร่หลายชนิด โดยเป็นบริเวณที่มีศักยภาพแหล่งแร่สังกะสีและแคดเมียมที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ

ทั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวได้รับผลกระทบจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งพบการปนเปื้อนสารแคดเมียมในสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ดิน ตะกอนดินในแหล่งน้ำ และผลผลิตทางการเกษตร ในระดับปริมาณที่แตกต่างกัน บางพื้นที่มีระดับเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูกลับคืนสู่สภาพตามระบบนิเวศดั้งเดิม คุณภาพสิ่งแวดล้อมและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงจำเป็นต้องกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและกำหนดมาตรการคุ้มครอง เช่น ห้ามกระทำการหรือประกอบกิจการที่เป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้เกิดการกระจายตัวของสารแคดเมียม หรือก่อให้เกิดมลพิษ และผลกระทบด้านลบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ห้ามทำเหมือง โรงแต่งแร่หรือโรงลอยแร่ และควบคุมการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

มาตรการส่งเสริมการปลูกป่าให้สอดคล้องกับระบบนิเวศของพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒ เพื่อลดการชะล้างหน้าดินและสารแคดเมียมจากที่สูง และดูแลการทำเกษตรกรรมที่เพาะปลูกพืชเพื่อการบริโภคในพื้นที่ที่มีการกระจายตัวของสารแคดเมียม มาตรการบริหารจัดการและกำกับดูแลผลการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืนต่อไป

๒. เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายฯ และเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตาก ได้ร่วมรับฟังข้อมูลและสำรวจสภาพพื้นที่การดำเนินงานของบริษัท ผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) และร่วมประชุมหารือกับหน่วยราชการของอำเภอแม่สอด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และภาคประชาชนในตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลแม่กุ เพื่อชี้แจงหลักการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในเบื้องต้นและรับทราบความเห็นของชุมชน ซึ่งที่ประชุมเห็นควรให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณลุ่มน้ำแม่ตาว อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในระดับอำเภอ และในระดับตำบล เพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณลุ่มน้ำแม่ตาว อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ต่อไป

๓. เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๗ จังหวัดตากมีคำสั่งจังหวัดตาก ที่ ๔๒/๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลุ่มน้ำแม่ตาว ท้องที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม และพิจารณากำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว รวม ๕ คณะ ได้แก่ ๑) คณะทำงานระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดตากเป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตาก (ทสจ.ตาก) เป็นคณะทำงานและเลขานุการ โดยมีเจ้าหน้าที่ สผ. ร่วมเป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ ๒) คณะทำงานระดับอำเภอ มีนายอำเภอแม่สอด เป็นประธาน และปลัดอำเภอแม่สอดเป็นคณะทำงานและเลขานุการ โดยมีเจ้าหน้าที่ สผ. และ เจ้าหน้าที่ ทสจ.ตาก เป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ และ ๓) - ๕) คณะทำงานระดับตำบล มีกำนัน ๓ ตำบล (ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ) เป็นประธาน และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เป็นคณะทำงานและเลขานุการ ผลการดำเนินการของคณะทำงานฯ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ คณะทำงานระดับตำบล มีการประชุมหารือเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม รวม ๒ ครั้ง ได้แก่ ๑) เมื่อวันที่ ๑๘ - ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และ ๒) เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งมีมติเห็นด้วยในหลักการของร่างกำหนดขอบเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

๓.๒ คณะทำงานระดับอำเภอ มีการประชุม รวม ๓ ครั้ง ได้แก่ ๑) เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๗ ๒) เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ และ ๓) เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งมีมติเห็นด้วยในหลักการของร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และร่างกรอบแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาคอนคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว

๓.๓ คณะทำงานระดับจังหวัด ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ มีมติเห็นด้วยในหลักการของร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และร่างกรอบแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาวตามที่ฝ่ายเลขานุการนำเสนอ โดยมอบให้ฝ่ายเลขานุการ นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามขั้นตอนต่อไป

๔. สผ. ร่วมกับคณะทำงานพิจารณาเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลุ่มน้ำแม่ตาว ท้องที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก จัดการประชุมประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนต่อการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก และแนวทางการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๔.๑ การประชุมประชาคมในแต่ละตำบล ตำบลละ ๒ ครั้ง ได้แก่ ๑) เมื่อวันที่ ๑๗ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๙๘ คน และ ๒) เมื่อวันที่ ๓๐ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ และ ๑ กันยายน ๒๕๕๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๗๐๘ คน ซึ่งประชาชนแต่ละตำบลมีความรู้ความเข้าใจ และเห็นชอบกับร่างกำหนดขอบเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๔.๒ การประชุมประชาคมรวม ๓ ตำบล รวม ๒ ครั้ง ได้แก่ ๑) เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๗ และ ๒) เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนหน่วยราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้แทนคณะทำงานฯ ระดับอำเภอและระดับตำบล ผู้แทนจากสถาบันการศึกษา ผู้แทนจากภาคเอกชน และประชาชนที่ได้รับผลกระทบและที่สนใจ รวมประมาณ ๓๔๐ คน ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วยในหลักการของร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และ ตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตากเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และร่างกรอบแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว

๕. สผ. ได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และหน่วยราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมอนามัย กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสถาบันการศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางการควบคุมและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเฝ้าระวังทางสุขภาพของประชาชน ซึ่ง สผ. ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบในการยกร่างกรอบแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว

๖. คณะอนุกรรมการพิจารณาการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้รับทราบมติปกครองให้ประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลุ่มน้ำแม่ตาว ในท้องที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก และความก้าวหน้าในการดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณลุ่มน้ำแม่ตาว มาโดยลำดับ รวม ๔ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ และครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ ซึ่งในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๘ คณะอนุกรรมการฯ มีมติเห็นชอบในหลักการของร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง

ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตากเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และร่างกรอบแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว โดยให้ สผ. นำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณา ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อไป

๗. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้มีมติที่ประชุม ดังนี้

๗.๑ เห็นชอบกับร่างกฎกระทรวง กำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๗.๒ เห็นชอบกับร่างกรอบแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว ตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และมอบให้จังหวัดตากและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่อไป

๗.๓ มอบให้ สผ. นำร่างกฎกระทรวง กำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๘. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง กำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยได้รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วดำเนินการต่อไปได้

๙. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ แจ้งว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตรวจพิจารณาร่างกฎกระทรวงดังกล่าวเสร็จแล้ว โดยตัดเรื่องการกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลและติดตามผลการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ ออก โดยกำหนดให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตากทำหน้าที่ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประสานงานและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้แทน เนื่องจากข้อกำหนดดังกล่าวมิใช่การกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และไม่สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ นอกจากนี้ มีความซับซ้อนกับการกิจของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และ สผ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวโดยตรง สำหรับหนังสือยืนยันให้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎกระทรวงฯ นั้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ. และกรมป่าไม้) กระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการและผังเมือง) จะได้เสนอมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรง รวมทั้งแผนที่ท้ายกฎกระทรวงฯ ที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการจำแนกพื้นที่ให้ใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) รับไปตรวจสอบ แก้ไขและรับรองความถูกต้อง และได้ดำเนินการส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรง ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่

๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการร่างกฎกระทรวงที่อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่างกฎกระทรวงดังกล่าว และเมื่อตรวจพิจารณาเสร็จแล้วให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องเพื่อยืนยันก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป หากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประสงค์จะเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี ขอให้โปรดดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตลอดจนมติคณะรัฐมนตรีและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

๑๐. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีหนังสือเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำร่างกฎกระทรวงดังกล่าว เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕ มีมติเห็นชอบร่างกฎกระทรวงดังกล่าว ตามที่กระทรวงฯ เสนอ โดยขอให้ให้นำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาลงนาม ตลอดจนวัน เดือน ปี ของร่างกฎกระทรวงดังกล่าว และส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

๑๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ลงนามในกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕ แล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๔๒ ก ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

สาระสำคัญของกฎกระทรวง

กฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕ มีทั้งหมด ๘ ข้อ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อ ๑ เป็นการกำหนดวันใช้บังคับกฎกระทรวง

ข้อ ๒ เป็นการกำหนดคำนิยาม เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน เกิดความชัดเจนในการตีความของกฎหมาย และป้องกันการเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

ข้อ ๓ - ข้อ ๔ กำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตามขอบเขตการปกครองของ ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก และจำแนกขอบเขตพื้นที่เป็นบริเวณย่อย เพื่อเป็นฐานในการกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๕ เป็นการกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในเรื่องของการห้ามและควบคุมการกระทำหรือกิจกรรมที่เป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้เกิดการกระจายตัวของสารแคดเมียม หรือสารอื่น ๆ ในพื้นที่หรือก่อให้เกิดมลพิษและผลกระทบด้านลบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบริเวณ ๓ ตำบล

ข้อ ๖ - ข้อ ๗ เป็นการกำหนดให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตาก ทำหน้าที่ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประสาน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งประสานงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้วนำไปบรรจุในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

ข้อ ๘ เป็นมาตรการที่มีลักษณะเป็นบทเฉพาะกาล เพื่อรองรับกรณีต่าง ๆ ที่มีหรือเกิดขึ้นแล้ว ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ

ส่วนที่ ๓

รายละเอียดและคำอธิบายของมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาบ และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร และมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย ประกอบกับปัจจุบันพบการปนเปื้อนสารแคดเมียมในสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ดิน ตะกอนดิน แหล่งน้ำ และผลผลิตทางการเกษตร ในระดับปริมาณที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของประชาชน สมควรกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาระบบนิเวศตามธรรมชาติไว้มิให้เปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาบ และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบด้วยมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม รวม ๘ ข้อ ได้แก่

วรรคแรก

เป็นการอธิบายถึงฐานกฎหมายในการดำเนินการออกกฎกระทรวงฉบับนี้ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ วรรคสอง ซึ่งให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๓ ซึ่งเป็นฐานการพิจารณาความสำคัญของพื้นที่ในการออกกฎกระทรวง และกำหนดให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติออกกฎกระทรวง และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ เป็นฐานในการกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างไว้ในกฎกระทรวง ดังนี้

ข้อ ๑ เป็นการกำหนดวันการใช้บังคับ โดยให้นับถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งกฎกระทรวงฉบับนี้ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับต่อเนื่องจนกว่าจะมีการปรับแก้ไขหรือยกเลิกไป

ข้อ ๒ เป็นการกำหนดคำนิยามศัพท์ตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และลดการเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งคำนิยามตามกฎกระทรวงฉบับนี้ คือ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

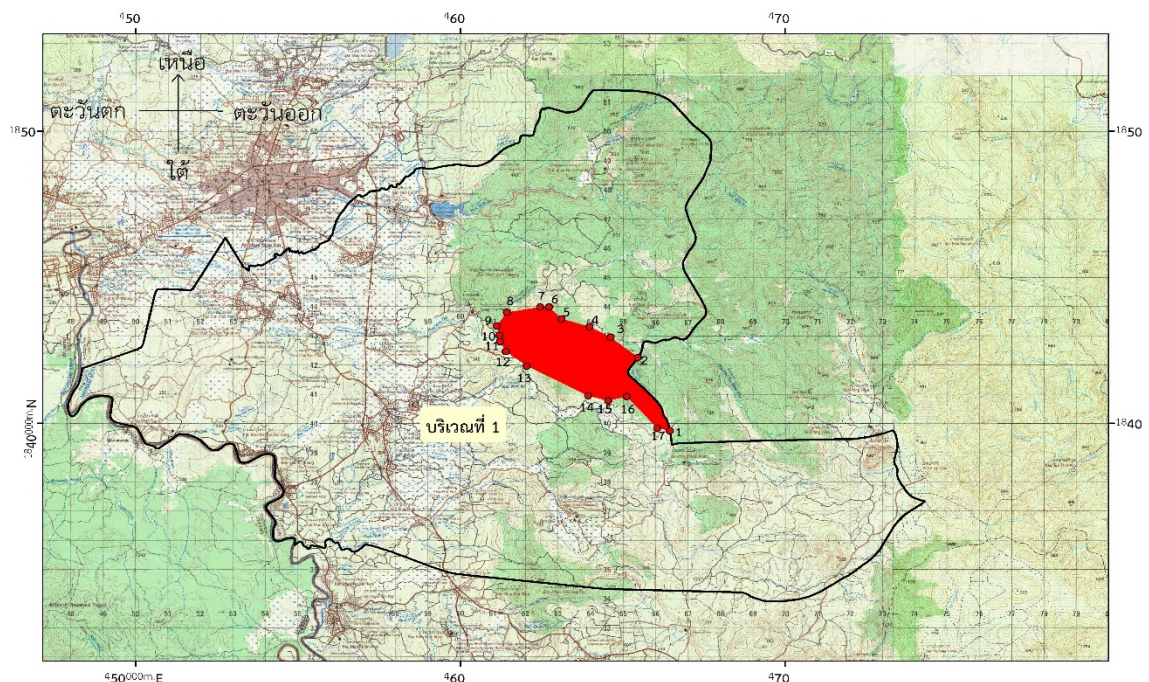
“พื้นที่ลุ่มน้ำ” หมายความว่า พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๘ เรื่อง การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคตะวันตก ภาคกลาง และลุ่มน้ำป่าสัก และการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนอื่น ๆ (ลุ่มน้ำชายแดน)

ข้อ ๓ เนื่องจากการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นมาตรการที่มีผลบังคับใช้ตามกฎหมายและมีบทลงโทษ ดังนั้น จะต้องมีความชัดเจนของเขตพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และบริเวณย่อยเพื่อนำมาตราตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม

และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาบังคับใช้ จึงได้กำหนดโดยใช้ขอบเขตการปกครองในพื้นที่อำเภอแม่สวด ของ ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ และแบ่งบริเวณย่อยออกเป็น ๓ บริเวณ เพื่อให้เป็นขอบเขตที่ชัดเจนในการกำหนดมาตรการบังคับใช้

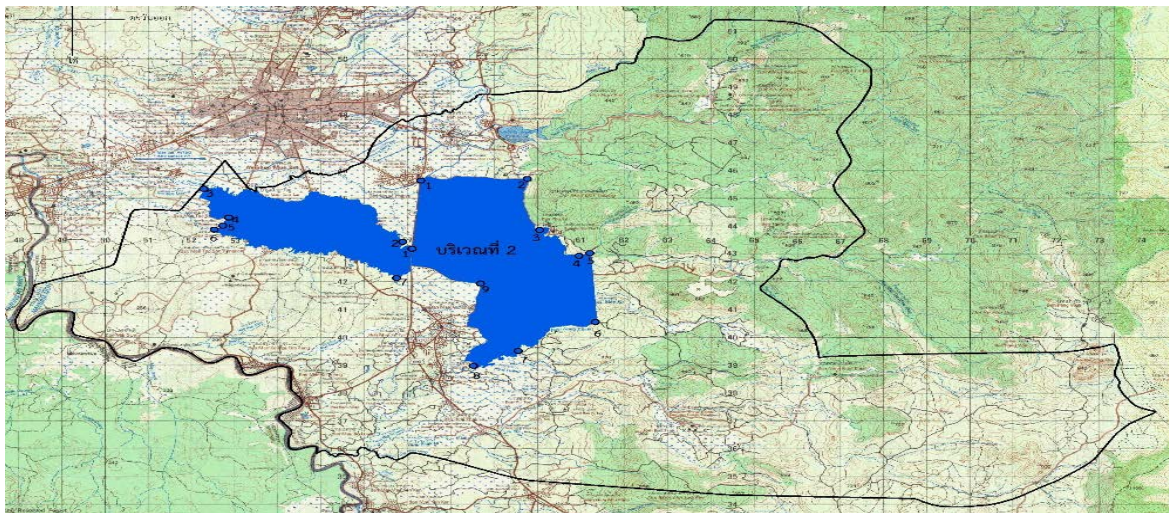
ข้อ ๔ เป็นการจำแนกบริเวณพื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ ที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ออกเป็น ๓ บริเวณ ซึ่งเป็นการแบ่งตามแหล่งกำเนิดมลพิษ บริเวณที่มีสารแคดเมียมปนเปื้อนอยู่ในดินและบริเวณพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนและได้รับผลกระทบจากแคดเมียมน้อย ดังนี้

บริเวณที่ ๑ (สีแดง) เป็นพื้นที่ซึ่งกรมทรัพยากรธรณี ได้ศึกษาจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีจังหวัดตาก กำหนดเป็นพื้นที่ศักยภาพแร่ตะกั่ว-สังกะสี ซึ่งเป็นเขตแหล่งแร่สังกะสี โดยพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ต้นน้ำและมีศักยภาพแหล่งแร่สังกะสี ดังนั้น ในพื้นที่แหล่งแร่สังกะสีที่เกิดขึ้นในพื้นที่นี้จะมีสารแคดเมียมเกิดเป็นเพื่อนแร่ด้วยเสมอ แต่จะมีปริมาณที่น้อยกว่า เมื่อเทียบกับแร่สังกะสี และพื้นที่ใดที่มีแร่สังกะสีในปริมาณสูง ย่อมหมายถึงมีปริมาณแคดเมียมสูงตามไปด้วย ขณะเดียวกัน แคดเมียมที่มีอยู่ในธรรมชาติอยู่แล้ว จะไม่ออกมารบกวนและมีผลต่อสภาพแวดล้อมและสภาพธรรมชาติ หากสภาพธรรมชาติในพื้นที่ดังกล่าวมีความสมดุล คือ พื้นที่ไม่ถูกรบกวน ด้วยวิธีการใด ๆ โดยเฉพาะการทำลายหน้าดินแต่หากเมื่อใดที่พื้นที่ถูกรบกวนด้วยกิจกรรมการทำลายหน้าดิน เช่น การทำเหมือง หรือการเปิดหน้าดินให้โล่ง ไม่มีพืชปกคลุมดินก็จะเกิดการชะล้างขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้เกิดการกระจายตัวของแคดเมียมมากขึ้นจนเกิดเป็นมลพิษ จึงเชื่อได้ว่าการปนเปื้อนของแคดเมียมในสิ่งแวดล้อม และผลิตผลการเกษตรน่าจะมีความเสี่ยงมาจากการนำแร่สังกะสีออกมาจากพื้นดินเป็นหลัก โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง เช่น จากกิจกรรมการทำเหมือง กิจกรรมการเกษตร กิจกรรมจากการก่อสร้าง เป็นต้น ยิ่งนำแร่สังกะสีออกมาจากแหล่งมากเท่าใดแคดเมียมมีโอกาसออกมาสู่สิ่งแวดล้อมมากขึ้น หากไม่มีการจัดการที่ดี

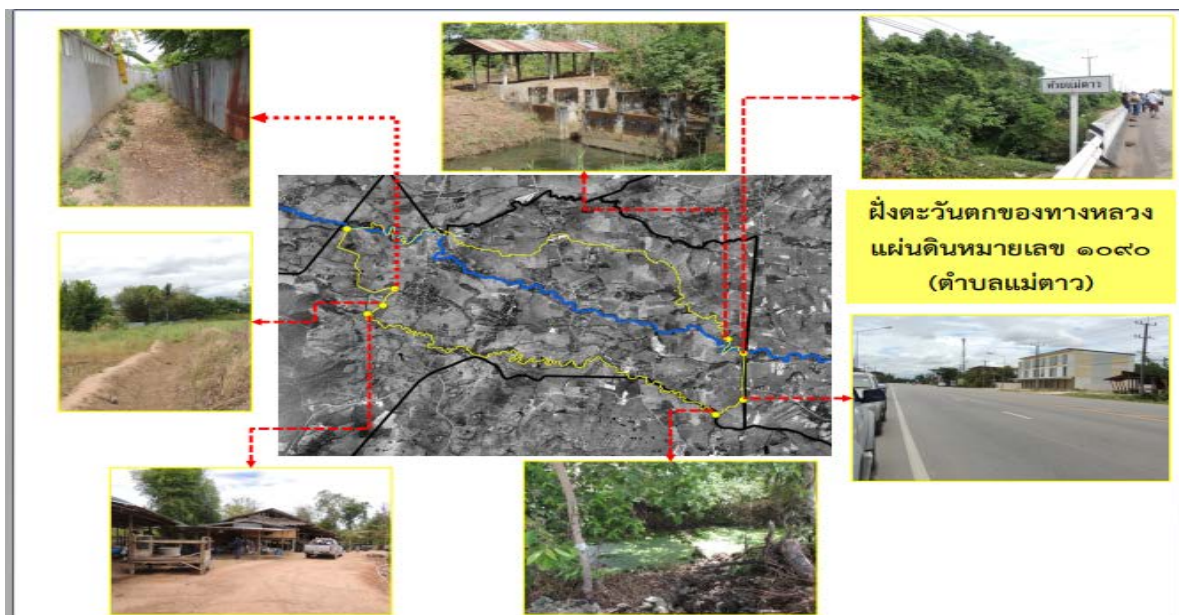
ภาพที่ ๑ แสดงพื้นที่บริเวณที่ ๑ ตามกฎกระทรวง

บริเวณที่ ๒ (สินน้ำเงิน) กำหนดเป็นพื้นที่กระจายตัวของสารแคดเมียม ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษในโครงการสำรวจการกระจายตัวและแหล่งที่มาของการปนเปื้อนของสารแคดเมียมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตา อำเภอมะสอ จังหวัดตาก ซึ่งพบว่าการแพร่กระจายของปริมาณแคดเมียมในดินและตะกอนดินจะพบในบริเวณลำห้วยแม่ตาทั้ง ๒ และลำห้วยแม่กุ เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นในการกำหนดเขตพื้นที่บริเวณที่ ๒ จึงได้กำหนดพิภพจากแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของลำห้วยแม่ตาทางด้านทิศเหนือ ลำห้วยแม่ตาทางด้านทิศใต้ และลำห้วยแม่กุ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ปนเปื้อนสารแคดเมียม หรือพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อป้องกันการกระจายของสารดังกล่าว โดยมีแนวเขตแบ่งเป็น ๒ ส่วนทั้งทางฟากตะวันตกและฟากตะวันออกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ ตามสภาพของพื้นที่

ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่บริเวณที่ ๒ ตามกฎกระทรวง

- ฝั่งตะวันตกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ เริ่มต้นจากสะพานห้วยแม่ตา เรื่อยไปตามแนวเขตที่กำหนดจนกลับบรรจบกับจุดเริ่มต้น

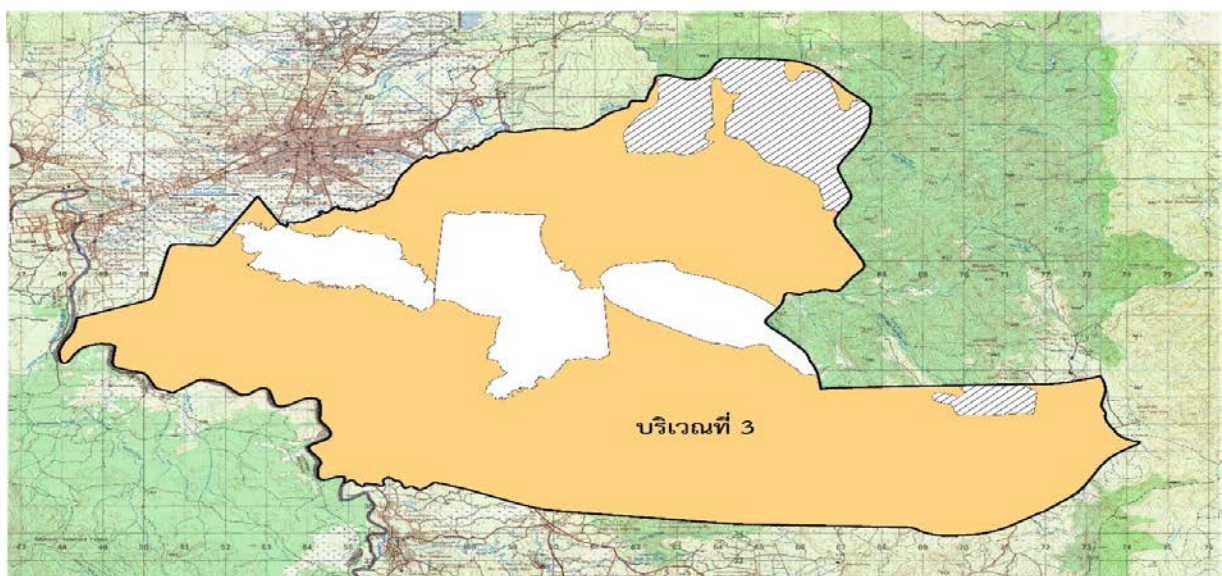
ภาพที่ ๓ แสดงแนวเขตฝั่งตะวันตกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐

- ฝั่งตะวันออกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ เริ่มต้นจากจุดบริเวณบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ เรื่อยไปตามแนวเขตที่กำหนดจนกลับบรรจบกับจุดเริ่มต้น

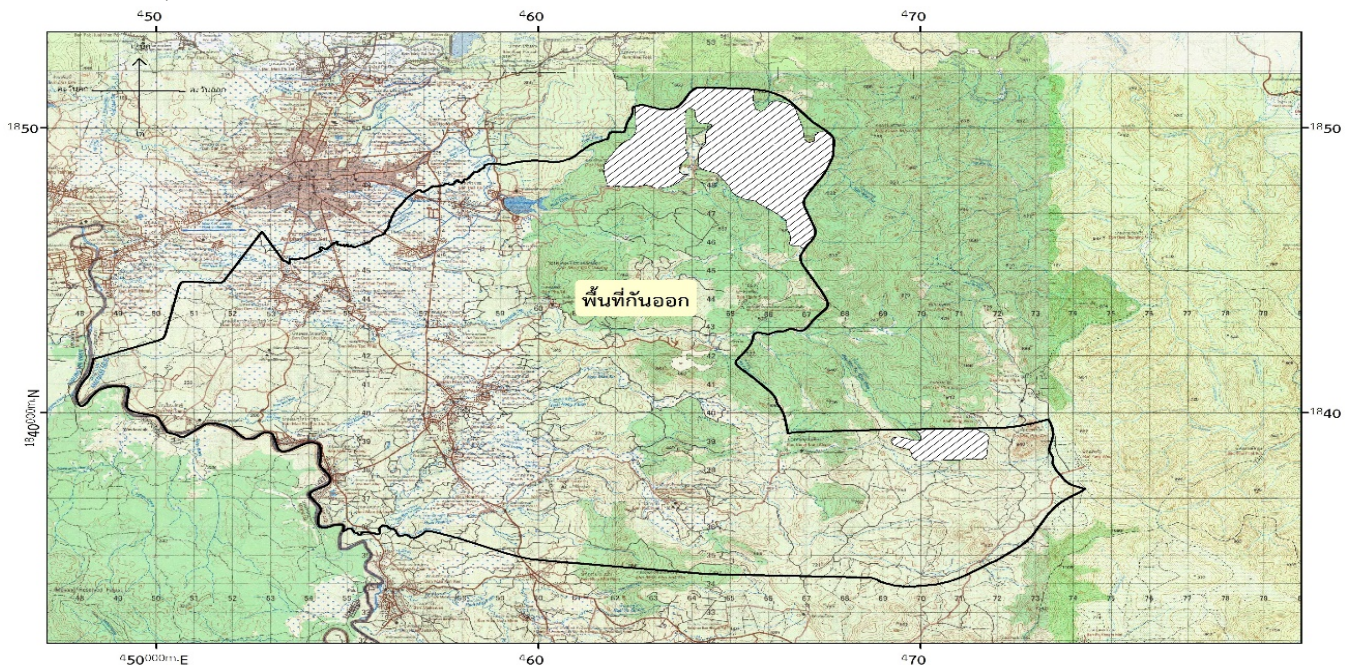
ภาพที่ ๔ แสดงแนวเขตฝั่งตะวันออกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐

บริเวณที่ ๓ (สิน้ำตาลอ่อน) กำหนดเป็นพื้นที่ยังไม่ได้รับผลกระทบจากการปนเปื้อนของสารแคดเมียมมากนัก แต่ควรมีมาตรการป้องกัน และฟื้นฟู พื้นที่บริเวณนี้ด้วย เพื่อป้องกันการกระจายของสารแคดเมียม จากบริเวณที่ ๒ มายังบริเวณที่ ๓

ภาพที่ ๕ แสดงพื้นที่บริเวณที่ ๓ ตามกฎกระทรวง

สำหรับพื้นที่บริเวณที่ ๓ ในกฎกระทรวงฉบับนี้ ได้กั้นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ป่าโซน C ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าแม่สวด) (ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๖๓๙ พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้ป่าแม่สวดในท้องที่ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่ตาว ตำบลแม่กุ ตำบลพะวอ ตำบลช่องแคบ และตำบลพบพระ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นป่าสงวนแห่งชาติ) ออก เนื่องจากถือว่าเป็นเขตอนุรักษ์แล้ว จึงไม่เข้าข่ายการออกกฎกระทรวง ตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่กั้นออกตามกฎกระทรวง

ข้อ ๕ เป็นการกำหนดมาตรการห้ามกระทำหรือประกอบกิจการในแต่ละบริเวณ

๑) บริเวณที่ ๑ (สีแดง) ซึ่งเป็นพื้นที่เขา พื้นที่ลาดเชิงเขา เป็นพื้นที่ต้นทางที่มีสารแคดเมียมปะปนอยู่ในพื้นที่ ดังนั้นเจตนารมณ์สำหรับการห้ามกระทำหรือประกอบกิจการจะต้องควบคุมอย่างเข้มงวดเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ด้านล่างซึ่งเป็นพื้นที่ราบ โดยมีการกำหนดห้ามไว้ ดังนี้

(ก) เพื่อต้องการให้หยุดกิจการเหมืองแร่ การแต่งแร่ บนที่สูง ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการชะล้างดิน หรือเกิดการไหลของตะกอนแคดเมียม จากพื้นที่ประกอบกิจการเหมืองแร่ลงสู่พื้นที่ราบจนก่อให้เกิดการปนเปื้อนสารแคดเมียมซ้ำอีก จึงห้ามการทำเหมืองหรือการแต่งแร่

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่เขา พื้นที่ลาดเชิงเขา

ภาพที่ ๘ แสดงลำน้ำสาธารณะ

(ข) เพื่อเป็นการป้องกันการกระจายของสารแคดเมียมกระจายไปตามลำน้ำสาธารณะ จึงจำเป็นต้องควบคุมมิให้มีการขุดลอกที่ผิดวิธี ซึ่งอาจทำให้เกิดการกระจายของสารแคดเมียมในพื้นที่เพิ่มขึ้น จึงห้ามการขุดลอกทางน้ำธรรมชาติ แต่จะยกเว้น หน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อฟื้นฟูและ

ขุดลอกตะกอนดินที่มีการปนเปื้อนสารแคดเมียม หรือบำรุงรักษาทางน้ำ ให้ดำเนินการได้ แต่ต้องดำเนินการอย่างถูกหลักวิชาการเพื่อไม่ให้เกิดการกระจายของสารแคดเมียม

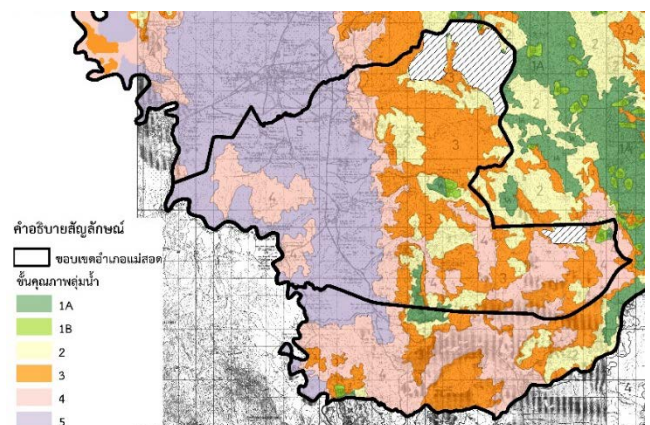
(ค) เพื่อเป็นการป้องกันมลพิษลงสู่แหล่งน้ำ ซึ่งมลพิษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมายความว่าของเสีย วัตถุอันตราย และมลสารอื่น ๆ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้นที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นพิษอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ จึงห้ามการปล่อยทิ้งมลพิษลงสู่แหล่งน้ำ แต่จะยกเว้นกรณีที่ได้ผ่านการบำบัดตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ภาพที่ ๙ แสดงปิดกั้นแหล่งน้ำสาธารณะ

(ง) เพื่อรักษาระบบนิเวศของแหล่งน้ำและทางน้ำสาธารณะที่มีอยู่เดิม มิให้มีการเปลี่ยนแปลง และการป้องกันน้ำท่วม ประกอบกับในเขตพื้นที่ คุ่มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎกระทรวงนี้ ยังมีสารแคดเมียมปนเปื้อนอยู่ในดินและแหล่งน้ำ ซึ่งการปรับพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงทางน้ำอาจเป็นสาเหตุของการแพร่กระจาย

ดังนั้นจึงห้ามการถม ปรับพื้นที่ หรือปิดกั้นแหล่งน้ำสาธารณะ* ซึ่งทำให้แหล่งน้ำสาธารณะตื้นเขินหรือเปลี่ยนทิศทางหรือทำให้น้ำในแหล่งน้ำนั้นไม่อาจไหลไปได้ตามปกติ แต่จะยกเว้นการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อบำบัดการปนเปื้อนสารแคดเมียม การฟื้นฟูดินหรือเพื่อสาธารณประโยชน์ด้านอื่น ๆ

ภาพที่ ๑๐ แสดงชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

(จ) เนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ และชั้น ๒ ถือว่าเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ซึ่งมาตรการห้ามตามกฎหมายนี้ได้มาจาก พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับเพื่อป้องกันการไม่ให้มีการเปิดหน้าดินในพื้นที่สูงและพื้นที่ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ เนื่องจากอาจทำให้เกิดการกระจายของสารแคดเมียมซึ่งอยู่ในธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น จึงห้ามการบุกรุก แคว้งถาง หรือก่อสร้างใด ๆ ในบริเวณพื้นที่ป่า พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ แต่จะยกเว้นการกระทำของหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและดูแลรักษาป่า การศึกษา ค้นคว้า หรือวิจัย ที่ไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางธรณีสัณฐานหรือทำลายระบบนิเวศของพื้นที่ป่าซึ่งได้รับการอนุญาตจากกรมป่าไม้แล้ว

ภาพที่ ๑๑ พื้นที่ภูเขา และที่ลาดเชิงเขา

(ฉ) เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ภูเขา และที่ลาดเชิงเขา และเป็นพื้นที่ป่าและอาจมีพื้นที่บางส่วนที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ถูกต้องตามกฎหมาย ประชาชนซึ่งจำเป็นต้องขุดดินเพื่อก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย จึงห้ามการขุด ตัก และเจาะดิน แต่จะยกเว้น กรณีการฟื้นฟูดิน การทำเกษตร การสร้างอ่างเก็บน้ำ การก่อสร้างระบบฐานรากอาคาร

การขุดสำรวจแหล่งโบราณสถานและโบราณคดี และต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการขุดดิน ถมดิน กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยโบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นต้น

(ช) เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ภูเขาและที่ลาดเชิงเขา และเป็นพื้นที่ป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ จึงไม่เหมาะสมที่จะมีโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งจะส่งผลกระทบที่จะทำให้พื้นที่นี้ถูกรบกวนในการเปิดหน้าดินก็จะเป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้เกิดการกระจายตัวของแคดเมียมได้ จึงห้ามสร้างโรงงานทุกประเภทหรือทุกชนิดตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(ซ) เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ภูเขาและที่ลาดเชิงเขา หากมีการก่อสร้างโรงแรม กิจการบันเทิง หรือสถานที่พักผ่อนต่าง ๆ ไว้บริการ ซึ่งอาจมีกิจกรรมที่ต่อเนื่องส่งผลกระทบบังคับให้พื้นที่นี้ถูกรบกวนในการเปิดหน้าดินก็จะเป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้เกิดการกระจายตัวของแคดเมียมได้ จึงห้ามสร้างโรงแรม กิจการบันเทิง หรือสถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(๒) บริเวณที่ ๒ (สินน้ำเงิน) เนื่องจากลักษณะกายภาพของพื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่สูง พื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ราบตามแนวลำห้วยแม่ตาว และลำห้วยแม่กุ และยังมีการกระจายตัวของสารแคดเมียมในดินและแหล่งน้ำหากมีการกระทำหรือประกอบกิจการใดที่ไม่เหมาะสมในพื้นที่นี้ อาจจะทำให้เกิดการกระจายตัวของสารแคดเมียม ไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ได้ จึงต้องกำหนดมาตรการห้ามกระทำหรือประกอบกิจการ เพื่อเป็นการป้องกันไว้ก่อนสำหรับบริเวณพื้นที่นี้ แต่อย่างไรก็ตามในพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่ราษฎรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินจึงจำเป็นต้องยกเว้นให้กับบางกิจกรรมที่สามารถเกิดขึ้นในพื้นที่นี้ได้เช่นกัน ดังนี้

(ก) ห้ามกระทำการหรือประกอบกิจการตาม ๑) บริเวณที่ ๑ (สีแดง) ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบด้วย “(ก) การทำเหมืองหรือการแต่งแร่ (ข) การขุดลอกทางน้ำธรรมชาติ (ค) การปล่อยทิ้งมลพิษลงสู่แหล่งน้ำ (ง) การถม ปรับพื้นที่ หรือปิดกั้นแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งทำให้แหล่งน้ำสาธารณะตื้นเขิน หรือเปลี่ยนทิศทางหรือทำให้น้ำในแหล่งน้ำนั้นไม่อาจไหลไปได้ตามปกติ และ (จ) การบุกรุก แ้วถาง หรือก่อสร้างใด ๆ ในบริเวณพื้นที่ป่า พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒”

(ข) ห้ามการขุด ตัก และเจาะดิน ยกเว้น

การทำการเกษตรกรรม การฟื้นฟูดิน การสร้างอ่างเก็บน้ำ
 การก่อสร้างระบบฐานรากอาคาร การขุดสำรวจแหล่ง
 โบราณสถานและโบราณคดีซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่
 เกี่ยวข้องแล้ว ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับข้อ ๑) (ฉ)

ภาพที่ ๑๒ การทำการเกษตรกรรม

ภาพที่ ๑๓ การขุด ตัก และเจาะดิน

(ค) ห้ามก่อสร้างโรงงานทุกประเภทหรือทุกชนิดตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ยกเว้น โรงงานจำพวกที่ ๑ และโรงงานที่เป็นกิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามนโยบายของรัฐ ซึ่งโรงงานทั้งสองลักษณะดังกล่าวจะต้องตั้งอยู่ห่างจากลำน้ำสาธารณะ** อย่างน้อย ๕๐ เมตร และจะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ก่อนดำเนินโครงการ ซึ่งการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ในกฎกระทรวงนี้ได้กำหนดรูปแบบ ทั้งนี้ ให้เจ้าของโครงการพิจารณา รูปแบบที่เหมาะสมและบริบทของโครงการ

กฎกระทรวง
กำหนดประเภท ชนิด และราคาของสิ่งในงาน
พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “โรงงาน” ในมาตรา ๕ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

(ก) กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๓) องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี

(ข) กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๓) องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี

(ค) กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๓) องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี

(ง) กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๓) องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี

(จ) กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๓) องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี

(ฉ) กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๓) องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี

(ช) กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๓) องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี

(ซ) กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๓) องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี

ตามความหมายที่ปรากฏในข้อนี้จะมีผลใช้บังคับจากกระทรวงมหาดไทย ไปเป็นกรณี

ข้อ ๑ ให้โรงงานตามข้อ ๒ เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ โรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ ตามที่ระบุในบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๔ โรงงานที่จัดไว้ในหมวดอุตสาหกรรมกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานก่อนวันที่
กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและโดยผลของกฎกระทรวงนี้ทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงจากโรงงานจำพวกที่ ๓
เป็นโรงงานจำพวกที่ ๒ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องแจ้งหรือประกอบกิจการโรงงานตามมาตรา ๑๑ และ

ภาพที่ ๑๔ กฎกระทรวง โรงงาน

โรงงานจำพวกที่ ๑ ที่ได้รับการยกเว้น ได้แก่ การฟักไข่ โดยใช้
ตู้อบ, การทำน้ำตาลจากน้ำหวานของต้นมะพร้าว ต้นโตนด
หรือพืชอื่น ๆ ซึ่งมีใช้อยู่, โรงงานซ่อมรองเท้าหรือเครื่องหนัง,
โรงงานซ่อมเครื่องมือไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับใช้ใน
บ้าน หรือใช้ประจำตัว, การล้างหรืออัดดีดยานที่ขับเคลื่อนด้วย
เครื่องยนต์, โรงงานซ่อมนาฬิกา เครื่องวัดเวลา หรือเครื่องประดับ
ที่ทำด้วยเพชร พลอย ทองคำ ทองขาว เงิน นาก หรืออัญมณี,
การลกรักหรือการประดับตกแต่งด้วยแก้ว กระจุก มุก ทอง
หรืออัญมณี

ที่มา กฎกระทรวง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน
พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๗
ตอนที่ ๖๒ ก ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

ภาพที่ ๑๕ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ในการประชุมครั้งที่๑/๒๕๕๘ เห็นชอบในหลักการกิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก มีตัวอย่างกิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุน ได้แก่ - อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ได้แก่ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องเรือนจากไม้แปรรูป แปรรูปสินค้าเกษตรและประมง (อุตสาหกรรมแป้งข้าวโพด น้ำมันข้าวโพด อาหารสัตว์), ผลิตภัณฑ์เซรามิกซ์, เครื่องหนัง, อัญมณีและเครื่องประดับ, อุตสาหกรรมชิ้นส่วนประกอบยานยนต์, กิจการด้านโลจิสติกส์ ได้แก่ คลังสินค้า ศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าและยานพาหนะ นิคมอุตสาหกรรมและบริการสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ/ธุรกิจบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

- แหล่งน้ำสาธารณะ* ลำน้ำสาธารณะ** หมายถึง แหล่งน้ำหรือลำน้ำของรัฐที่ให้ประชาชนใช้หรือสงวนไว้ให้ประชาชนใช้หรือโดยสภาพประชาชนอาจใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(๓) บริเวณที่ ๓ (สีน้ำตาลอ่อน) พื้นที่บริเวณนี้จะเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของทั้ง ๓ ตำบล ซึ่งยังไม่ได้รับผลกระทบจากการปนเปื้อนของสารแคดเมียมมากนัก แต่อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องมีมาตรการห้ามกระทำการหรือประกอบกิจการใดเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการกระจายตัวของสารแคดเมียมในพื้นที่นี้ด้วย โดยมีมาตรการที่กำหนดห้ามลักษณะเช่นเดียวกับบริเวณที่ ๑ (สีแดง) ประกอบด้วย (ก) การทำเหมืองหรือการแต่งแร่ (ข) การขุดลอกทางน้ำธรรมชาติ (ค) การปล่อยทิ้งมลพิษลงสู่แหล่งน้ำ (ง) การถม ปรับพื้นที่ หรือปิดกั้นแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งทำให้แหล่งน้ำสาธารณะตื้นเขินหรือเปลี่ยนทิศทางหรือทำให้น้ำในแหล่งน้ำนั้น ไม่อาจไหลไปได้ตามปกติ และ (จ) การบุกรุก แผ้วถาง หรือก่อสร้างใด ๆ ในบริเวณพื้นที่ป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒

ข้อ ๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตาก ทำหน้าที่ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประสาน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนด และต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองไปแล้วนั้น ว่าพื้นที่ได้มีการดำเนินการตามมาตรการแล้วส่งผลให้พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมนั้นดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

ข้อ ๗ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตาก ประสานส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และภาคประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ จัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนำไปบรรจุในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด หรือแผนงานและงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต่อไป รวมทั้งประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ ในการส่งเสริมให้การใช้ประโยชน์ที่ดินยังรักษาระบบนิเวศ คุ คลอง ไว้เพื่อป้องกันการกระจายของสารแคดเมียม

ร่าง กรอบแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตา				
ประเด็น ปัญหา	การปนเปื้อนสาร แคดเมียมใน สิ่งแวดล้อม	ผลผลิตทางการเกษตรที่เพาะปลูกใน พื้นที่ที่มีการปนเปื้อนสารแคดเมียม ไม่สามารถนำมาบริโภคและจำหน่ายได้	ขาดความมั่นคงในการดำรงชีวิต ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สุขภาพอนามัย	การเข้าถึงข้อมูลที่เป็นจริงได้ยาก และขาด ความรู้ความเข้าใจสถานการณ์ในพื้นที่ เพื่อประกอบการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม
ยุทธ ศาสตร์	การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี		การยกระดับคุณภาพชีวิต และ สุขภาพที่ดีให้กับประชาชน	
แนวทาง	๑.๑ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่วิกฤต สิ่งแวดล้อม ๑.๒ การรักษาและป้องกันคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๑.๓ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติเพื่อเป็นฐานการผลิต ๑.๔ การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากร ธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ		๒.๑ การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตภาค เกษตรกรรมและพฤติกรรมการบริโภค ให้ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม ๒.๒ การพัฒนากระบวนการฐาน พื้นฐานที่เอื้อประโยชน์ ๒.๓ การเฝ้าระวังด้านสุขภาพของ ประชาชนในพื้นที่	
มาตรการ	- ลดและขจัดสารแคดเมียมออกจากดินใน พื้นที่เกษตรกรรมและแหล่งน้ำ - ป้องกันการปนเปื้อนสารแคดเมียมจาก จากทั้งกิจกรรมเหมืองและกิจกรรมของ คนในพื้นที่ - ปลูกป่าเพิ่มชั้น บำรุงดินให้อุดม สมบูรณ์ ดูแลน้ำให้สะอาด - ควบคุมกิจกรรมการใช้ทรัพยากรที่ไม่ ถูกต้อง ในพื้นที่ป่าและที่สูง		- ส่งเสริมการเพาะปลูกพืชให้ เหมาะสมกับพื้นที่ และมีส่งเสริม อาชีพให้มีรายได้ดีขึ้น - ปรับปรุงระบบน้ำเพื่อการเกษตร และบริโภคที่ดี - จัดกรมลพิษในชุมชน ชยะ/ บ้านเสีย และสร้างสุขอนามัยที่ดี - มีระบบการเฝ้าระวังและดูแล สุขภาพของประชาชนในพื้นที่ อย่างสม่ำเสมอ	
			๓.๑ การส่งเสริมความร่วมมือในการศึกษาเรียนรู้ และสื่อสารต่อสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ๓.๒ การพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อรองรับความ ต้องการข้อมูลในการตัดสินใจ ๓.๓ การพัฒนาและกระตุ้นบทบาทการมีส่วนร่วม ของประชาชนในพื้นที่ ๓.๔ การสร้างกลไกการขับเคลื่อนภาพส่วนต่างๆ ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	
			- สร้างศูนย์ และระบบจัดการข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวัน - สร้างทีม หรือคนในพื้นที่ ให้มีความรู้ ความ พร้อมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาตัวเอง - สร้างช่องทาง สื่อ ที่เข้าใจง่าย ให้ความรู้กับ ประชาชน อย่างต่อเนื่อง - สนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจในทุก ระดับ ทั้ง เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่	

ภาพที่ ๑๖ ตัวอย่างร่างกรอบแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟู

ข้อ ๘ เป็นบทบัญญัติรองรับสิทธิและกำหนดการกระทำ กิจกรรม หรือกิจการใด ที่ต้องห้ามกระทำตามกฎหมายนี้แต่ได้รับอนุญาตไว้ก่อนแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะสิ้นกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต และต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมาย หรือกฎหมายนี้กำหนดไว้ด้วย โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้ บังคับ

สำหรับผู้ได้รับอนุญาตที่ต้องการจะดำเนินการนั้นต่อไป หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาที่ได้รับ อนุญาต ให้ยื่นคำขอต่ออายุหรือยื่นคำขออนุญาตใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วแต่กรณี แต่จะให้ อนุญาตตามพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตเดิมไว้เท่านั้น ซึ่งบทบัญญัติในข้อนี้เพื่อมิให้เป็นการรอนสิทธิผู้ประกอบการ รายเดิมที่ได้ดำเนินการมาก่อนวันที่กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้

เรื่องน่ารู้

กฎกระทรวง

กำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ วรรคสอง มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“พื้นที่ลุ่มน้ำ” หมายความว่า พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๘ เรื่อง การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคตะวันตก ภาคกลาง และลุ่มน้ำป่าสัก และการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนอื่น ๆ (ลุ่มน้ำชายแดน)

ข้อ ๓ ให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยมีมาตรการคุ้มครองตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๔ ให้จำแนกพื้นที่ตามข้อ ๓ เป็น ๓ บริเวณ ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บริเวณที่ ๑ ได้แก่ พื้นที่ศกยภาพแร่ตะกั่ว-สังกะสี ซึ่งเป็นพื้นที่ห้ามทำเหมืองแร่ เนื่องจากเป็นแหล่งกำเนิดสารแคดเมียม โดยเริ่มต้นจากจุดที่ ๑ ณ จุดพิกัดยูทีเอ็ม WGS ๘๔ ที่พิกัด

X ๔๖๖๔๕๖ Y ๑๘๓๙๗๔๕ ไปตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลพระธาตุผาแดงกับตำบลพะวอ จนบรรจบกับจุดที่ ๒ ที่พิกัด X ๔๖๕๔๗๘ Y ๑๘๔๒๒๕๔ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับจุดที่ ๓ ที่พิกัด X ๔๖๔๖๓๐ Y ๑๘๔๒๙๕๐ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับจุดที่ ๔ ที่พิกัด X ๔๖๓๙๘๕ Y ๑๘๔๓๓๐๙ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับจุดที่ ๕ ที่พิกัด X ๔๖๓๑๒๑ Y ๑๘๔๓๕๘๐ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับจุดที่ ๖ ที่พิกัด X ๔๖๒๗๓๗ Y ๑๘๔๓๙๘๑ ไปทางทิศตะวันตก จนบรรจบกับจุดที่ ๗ ที่พิกัด X ๔๖๒๔๖๑ Y ๑๘๔๓๙๘๓ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ จนบรรจบกับจุดที่ ๘ ที่พิกัด X ๔๖๑๔๔๐ Y ๑๘๔๓๘๐๐ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ จนบรรจบกับจุดที่ ๙ ที่พิกัด X ๔๖๑๑๑๒ Y ๑๘๔๓๓๓๖ ไปทางทิศใต้ จนบรรจบกับจุดที่ ๑๐ ที่พิกัด X ๔๖๑๒๐๗ Y ๑๘๔๓๐๑๑ ไปทางทิศใต้ตามแนวเขตบริเวณที่ ๒ จนบรรจบกับจุดที่ ๑๑ ที่พิกัด X ๔๖๑๒๒๐ Y ๑๘๔๒๗๙๘ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จนบรรจบกับจุดที่ ๑๒ ที่พิกัด X ๔๖๑๔๐๔ Y ๑๘๔๒๔๕๙ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จนบรรจบกับจุดที่ ๑๓ ที่พิกัด X ๔๖๒๐๔๖ Y ๑๘๔๑๙๖๔ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จนบรรจบกับจุดที่ ๑๔ ที่พิกัด X ๔๖๓๙๓๙ Y ๑๘๔๐๙๔๐ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จนบรรจบกับจุดที่ ๑๕ ที่พิกัด X ๔๖๔๕๖๑ Y ๑๘๔๐๗๗๖ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับจุดที่ ๑๖ ที่พิกัด X ๔๖๕๑๓๐ Y ๑๘๔๐๙๑๙ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จนบรรจบกับจุดที่ ๑๗ ที่พิกัด X ๔๖๖๐๖๕ Y ๑๘๓๙๘๓๕ ไปทางทิศตะวันออก จนบรรจบกับจุดเริ่มต้น

บริเวณที่ ๒ ได้แก่ พื้นที่กระจายตัวของสารแคดเมียม โดยมีแนวเขตดังต่อไปนี้

(๑) ฟากตะวันตกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ เริ่มต้นจากจุดที่ ๑ สะพานห้วยแม่ดาว บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ ฟากตะวันออก ณ จุดพิกัดยูทีเอ็ม WGS ๘๔ ที่พิกัด X ๔๕๗๐๙๐ Y ๑๘๔๓๑๘๒ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตามลำห้วยแม่ดาว ผ่านลำเหมืองกลาง จนบรรจบกับจุดที่ ๒ ที่พิกัด X ๔๕๖๘๘๖ Y ๑๘๔๓๔๒๙ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านสะพานลุงเล้ง จนบรรจบกับจุดที่ ๓ ที่พิกัด X ๔๕๒๒๗๕ Y ๑๘๔๕๓๓๔ ไปตามถนนกรมพัฒนาที่ดิน ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จนบรรจบกับจุดที่ ๔ ที่พิกัด X ๔๕๒๘๕๒ Y ๑๘๔๔๓๐๒ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตามลำเหมืองแพะ จนบรรจบกับจุดที่ ๕ ที่พิกัด X ๔๕๒๗๑๔ Y ๑๘๔๔๐๑๒ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตามถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ จนบรรจบกับจุดที่ ๖ ที่พิกัด X ๔๕๒๕๒๔ Y ๑๘๔๓๘๖๕ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามลำห้วยม่วง จนบรรจบกับจุดที่ ๗ ที่พิกัด X ๔๕๖๗๓๙ Y ๑๘๔๒๑๒๕ ไปตามถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ จนบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ ฟากตะวันตก ที่กิโลเมตรที่ ๗ และไปทางทิศเหนือ จนบรรจบกับจุดเริ่มต้น

(๒) ฟากตะวันออกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ เริ่มต้นจากจุดที่ ๑ บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ ณ จุดพิกัดยูทีเอ็ม WGS ๘๔ ที่พิกัด X ๔๕๗๓๐๐ Y ๑๘๔๕๖๓๔ ไปทางทิศตะวันออกตามแนวถนน คสล. บ้านค่างภิบาล-บ้านพะเด๊ะ จนบรรจบกับจุดที่ ๒ ที่พิกัด X ๔๕๙๗๖๖ Y ๑๘๔๕๖๘๗ ไปตามถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ เข้าบ้านพะเด๊ะ จนบรรจบกับจุดที่ ๓ ที่พิกัด X ๔๖๐๐๔๕ Y ๑๘๔๓๘๔๙ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามห้วยต้นผึ้ง จนบรรจบกับจุดที่ ๔ ที่พิกัด X ๔๖๐๙๖๗ Y ๑๘๔๒๙๒๗ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำห้วยแม่ตาว จนบรรจบกับจุดที่ ๕ ที่พิกัด X ๔๖๑๒๑๒ Y ๑๘๔๓๐๒๐ ไปทางทิศใต้ จนบรรจบกับจุดที่ ๖ ที่พิกัด X ๔๖๑๓๔๙ Y ๑๘๔๐๕๕๐ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตามห้วยหนองเขียว จนบรรจบกับจุดที่ ๗ ที่พิกัด X ๔๕๙๕๕๖ Y ๑๘๓๙๕๐๙ ที่ห้วยหลวง ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตามลำห้วยหลวง จนบรรจบกับถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ที่จุดที่ ๘ ที่พิกัด X ๔๕๘๕๑๗ Y ๑๘๓๘๙๗๖ ไปทางทิศเหนือตามถนนชุมชนศรีวิชัย จนบรรจบกับจุดที่ ๙ ที่พิกัด X ๔๕๘๖๘๖ Y ๑๘๔๑๙๓๑ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ไปบรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ และไปทางทิศเหนือ จนบรรจบกับจุดเริ่มต้น

บริเวณที่ ๓ ได้แก่ พื้นที่นอกจากบริเวณที่ ๑ และบริเวณที่ ๒

ข้อ ๕ ในพื้นที่ตามข้อ ๔ ห้ามกระทำการหรือประกอบกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) บริเวณที่ ๑

(ก) การทำเหมืองหรือการแต่งแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

(ข) การขุดลอกทางน้ำธรรมชาติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ หรือภาคเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อฟื้นฟูและขุดลอกตะกอนดินที่มีการปนเปื้อนสารแคดเมียม หรือบำรุงรักษาทางน้ำ

(ค) การปล่อยทิ้งมลพิษลงสู่แหล่งน้ำ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้ผ่านการบำบัดตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดแล้ว

(ง) การถม ปรับพื้นที่ หรือปิดกั้นแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งทำให้แหล่งน้ำสาธารณะตื้นเขิน หรือเปลี่ยนทิศทางหรือทำให้น้ำในแหล่งน้ำนั้นไม่อาจไหลไปได้ตามปกติ เว้นแต่เป็นการกระทำของหน่วยงานของรัฐเพื่อบำบัดการปนเปื้อนของสารแคดเมียม พื้นพุดิน หรือเพื่อสาธารณประโยชน์

(จ) การบุกรุก แผ้วถาง หรือก่อสร้างใด ๆ ในบริเวณพื้นที่ป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒ เว้นแต่เป็นการกระทำของหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและดูแลรักษาป่า การศึกษา ค้นคว้า หรือวิจัย ที่ไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางธรณีสัณฐานหรือทำลายระบบนิเวศของพื้นที่ป่า

(ฉ) การขุด ตัก และเจาะดิน เว้นแต่เป็นการฟื้นฟูพื้นที่ หรือการก่อสร้างระบบฐานราก อาคาร หรือการขุดสำรวจแหล่งโบราณสถานและโบราณคดี ซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว

(ข) โรงงานทุกประเภทหรือทุกชนิดตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(ข) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม กิจการบังกะโล หรือสถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน

(๒) บริเวณที่ ๒

(ก) กระทำการหรือประกอบกิจการตาม (๑) (ก) (ข) (ค) (ง) และ (จ)

(ข) การขุด ตัก และเจาะดิน เว้นแต่เป็นการทำเกษตรกรรม การฟื้นฟูดิน หรือการสร้างอ่างเก็บน้ำ การก่อสร้างระบบฐานรากอาคาร หรือการขุดสำรวจแหล่งโบราณสถานและโบราณคดี ซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว

(ค) โรงงานทุกประเภทหรือทุกชนิดตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานจำพวกที่ ๑ และกิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามนโยบายของรัฐ ทั้งนี้ โรงงานต้องตั้งอยู่ห่างจากลำน้ำสาธารณะอย่างน้อย ๕๐ เมตร และต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ก่อนดำเนินโครงการ

(๓) บริเวณที่ ๓ กระทำการหรือประกอบกิจการตาม (๑) (ก) (ข) (ค) (ง) และ (จ)

ข้อ ๖ ให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตากทำหน้าที่ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประสานงาน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ รวมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๗ เพื่อประโยชน์ในการสงวน รักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู บำรุง และการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตามข้อ ๔ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

(๑) ให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตากประสานจังหวัดตาก ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน ที่อยู่ในพื้นที่ตามข้อ ๔ จัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนำไปบรรจุในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด หรือแผนงานและงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๒) ให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตากประสานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ตามข้อ ๔ เพื่อส่งเสริมให้การใช้ประโยชน์ที่ดินยังคงรักษาระบบนิเวศ ปลูก

ข้อ ๘ การกระทำ กิจกรรม หรือกิจการใดที่ต้องห้ามตามกฎหมายกระทรวงนี้ ถ้าได้รับอนุญาตอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะสิ้นกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต หรือจนกว่าจะมีคำสั่งไม่อนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ในการนี้ ต้องดำเนินการให้เป็นไป

ตามมาตราการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายหรือกฎกระทรวงนี้กำหนดไว้ด้วย โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งประสงค์จะขออนุญาตดำเนินการนั้นต่อไป ภายหลังจากสิ้นระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่ออายุหรือคำขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้อนุญาตตามพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตไว้เดิม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

วราวุธ ศิลปอาชา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์แบบ UTM (ค่า X, Y) WGS ๘๔ ของจุดยึดโยงแนวเขตบริเวณที่ ๑
ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง

จุดหมายเลข	ค่าพิกัด X (ตะวันออก)	ค่าพิกัด Y (เหนือ)
๑	๔๖๖๔๕๖	๑๘๓๗๗๔๕
๒	๔๖๕๕๗๘	๑๘๔๒๒๕๔
๓	๔๖๔๖๓๐	๑๘๔๒๗๕๐
๔	๔๖๓๗๘๕	๑๘๔๓๓๐๗
๕	๔๖๓๑๒๑	๑๘๔๓๕๘๐
๖	๔๖๒๗๓๗	๑๘๔๓๗๘๑
๗	๔๖๒๔๖๑	๑๘๔๓๙๘๓
๘	๔๖๑๔๔๐	๑๘๔๓๘๐๐
๙	๔๖๑๑๑๒	๑๘๔๓๓๓๖
๑๐	๔๖๑๒๐๗	๑๘๔๓๐๑๑
๑๑	๔๖๑๒๒๐	๑๘๔๒๗๙๘
๑๒	๔๖๑๔๐๔	๑๘๔๒๔๕๙
๑๓	๔๖๒๐๔๖	๑๘๔๑๘๖๔
๑๔	๔๖๓๗๓๗	๑๘๔๐๙๔๐
๑๕	๔๖๔๕๖๑	๑๘๔๐๗๗๖
๑๖	๔๖๕๕๓๐	๑๘๔๐๙๑๙
๑๗	๔๖๖๐๖๕	๑๘๓๙๘๓๕

ค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์แบบ UTM (ค่า X, Y) WGS ๘๔ ของจุดยึดโยงแนวเขตบริเวณที่ ๒
(๑) ฟากตะวันตกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง

จุดหมายเลข	ค่าพิกัด X (ตะวันออก)	ค่าพิกัด Y (เหนือ)
๑	๔๕๗๐๙๐	๑๘๔๓๑๘๒
๒	๔๕๖๘๘๖	๑๘๔๓๔๒๙
๓	๔๕๒๒๗๕	๑๘๔๕๓๓๔
๔	๔๕๒๘๕๒	๑๘๔๔๓๐๒
๕	๔๕๒๗๑๔	๑๘๔๔๐๑๒
๖	๔๕๒๕๒๔	๑๘๔๓๘๖๕
๗	๔๕๖๗๓๗	๑๘๔๒๑๒๕

ค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์แบบ UTM (ค่า X, Y) WGS ๘๔ ของจุดยึดโยงแนวเขตบริเวณที่ ๒
(๒) ฟากตะวันออกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๐ ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง

จุดหมายเลข	ค่าพิกัด X (ตะวันออก)	ค่าพิกัด Y (เหนือ)
๑	๔๕๗๓๐๐	๑๘๔๕๖๓๔
๒	๔๕๙๗๖๖	๑๘๔๕๖๘๗
๓	๔๖๐๐๔๕	๑๘๔๓๘๔๙
๔	๔๖๐๙๖๗	๑๘๔๒๙๒๗
๕	๔๖๑๒๑๒	๑๘๔๓๐๒๐
๖	๔๖๑๓๔๙	๑๘๔๐๕๕๐
๗	๔๕๙๕๕๖	๑๘๓๙๕๐๙
๘	๔๕๘๕๑๗	๑๘๓๘๙๗๖
๙	๔๕๘๖๘๖	๑๘๔๑๙๓๑

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากพื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร และมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย ประกอบกับปัจจุบันพบการปนเปื้อนสารแคดเมียมในสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ดิน ตะกอนดิน แหล่งน้ำ และผลผลิตทางการเกษตร ในระดับปริมาณที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของประชาชน สมควรกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาระบบนิเวศตามธรรมชาติไว้มิให้เปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประเด็นคำถาม - คำตอบ

ในการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ตำบล

พระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕

เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ หอประชุมที่ว่าการอำเภอแม่สวด

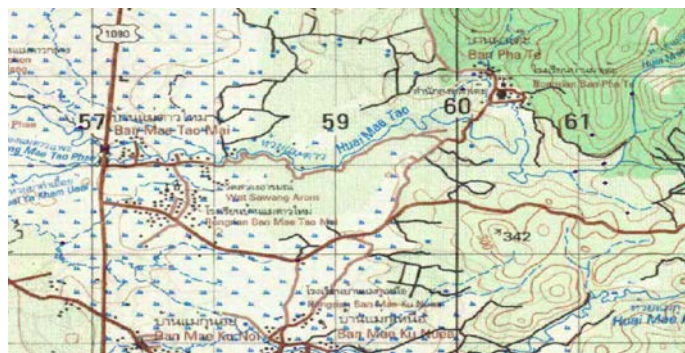
คำถาม เนื่องจากพื้นที่ทั้ง ๓ ตำบล ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจะมีการส่งน้ำจากลำน้ำสายหลัก แล้วเชื่อมต่อกับทางน้ำ คูน้ำ ลำเหมือง ลำราง ซึ่งเป็นคลองไส้ไก่ เพื่อนำน้ำไปใช้ในเรื่องของการเพาะปลูกพืช เป็นจำนวนมาก ดังนั้นขอความชัดเจนในประเด็นลำน้ำสาธารณะตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ ว่าได้รวมถึงพื้นที่ใดบ้าง

คำตอบ

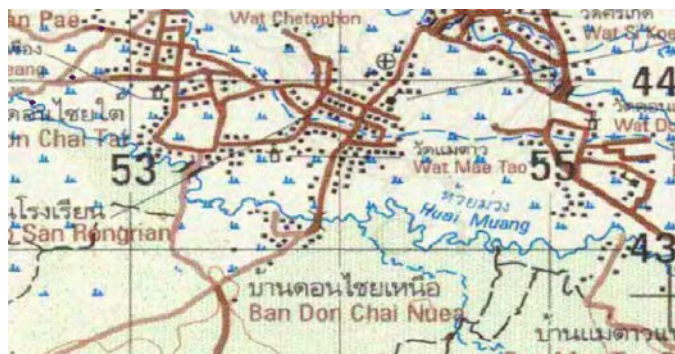
เจตนารมณ์ของการกำหนดลำน้ำสาธารณะในกฎกระทรวงฉบับนี้ แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

(๑) กรณีการก่อสร้างโรงงานที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เมื่อได้รับการยกเว้นแล้วต้องห่างจาก ลำน้ำสาธารณะระยะ ๕๐ เมตร ซึ่งลำน้ำสาธารณะในที่นี้จะเป็นลำน้ำสายหลักที่ไหลผ่านในพื้นที่บริเวณที่ ๒ เท่านั้น ได้แก่ ๑) ห้วยแม่ตาว ๒) ห้วยแม่กุ ๓) ห้วยม่วง ๔) ห้วยหลวง และ ๕) ห้วยหนองเขียว โดยไม่รวมถึงลำน้ำสาธารณะสายอื่น ๆ ที่อยู่ในพื้นที่บริเวณที่ ๒ เนื่องจากลำน้ำสาธารณะเหล่านี้จะมีการปนเปื้อนของสารแคดเมียม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ จากการก่อสร้างโรงงาน

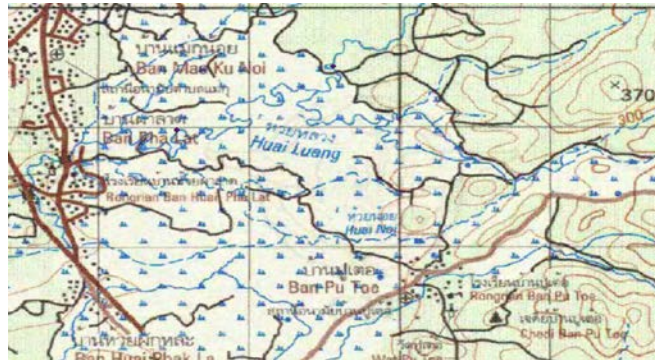
ห้วยแม่ตาว

ห้วยม่วง

ห้วยหลวง

ห้วยหนองเขียว

ห้วยแม่กุ

(๒) กรณีการถม ปรับพื้นที่ หรือปิดกั้นแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งทำให้แหล่งน้ำสาธารณะต้นเขิน หรือเปลี่ยนทิศทางหรือทำให้น้ำในแหล่งน้ำนั้นไม่อาจไหลไปได้ตามปกติ ซึ่งแหล่งน้ำสาธารณะในที่นี้จะ เป็นแหล่งน้ำหรือลำน้ำของรัฐที่ให้ประชาชนใช้หรือสงวนไว้ให้ประชาชนใช้หรือโดยสภาพประชาชนอาจใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นทางน้ำ คูน้ำ ลำเหมือง ลำราง คลองชลประทานต่าง ๆ ซึ่งใช้เป็นคลองไส้ไก่ เพื่อนำน้ำมาใช้ในเรื่องของการเพาะปลูกพืชก็ตาม เพื่อรักษาระบบนิเวศของแหล่งน้ำและทางน้ำสาธารณะที่มีอยู่เดิม มิให้มีการเปลี่ยนแปลง และการป้องกันน้ำท่วม ประกอบกับในพื้นที่ยังมีสารแคดเมียมปนเปื้อนอยู่ในดินและแหล่งน้ำ ซึ่งการปรับพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงทางน้ำอาจเป็นสาเหตุของการแพร่กระจายของสารแคดเมียม

คำถาม บริเวณพื้นที่บ้านถ้ำเสือ ซึ่งอยู่ในพื้นที่บริเวณที่ ๑ เหนือเหมืองผาแดงออกไปประมาณ ๒ กิโลเมตร แต่ไม่ได้รับผลกระทบจากสารแคดเมียม การกำหนดมาตรการควบคุมเข้มในพื้นที่บริเวณที่ ๑ จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนในหมู่บ้านหรือไม่ และการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปาที่มีการขุด ตัก เจาะดิน รวมถึงการก่อสร้างโรงเรียน ในพื้นที่บริเวณดังกล่าวจะมีผลกระทบหรือไม่ ประกอบกับพื้นที่นี้จะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติจะต้องดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

เจตนารมณ์ของการกำหนดพื้นที่บริเวณที่ ๑ เพื่อเป็นการป้องกันการกระจายของสารแคดเมียมจากพื้นที่สูงลงสู่พื้นที่ด้านล่าง เนื่องจากกรมทรัพยากรธรณี ได้ศึกษาพบว่าบริเวณนี้เป็นแหล่งที่มีศักยภาพแหล่งแร่สังกะสีซึ่งแหล่งแร่สังกะสีที่เกิดขึ้นในพื้นที่นี้จะมีสารแคดเมียมเกิดเป็นเพื่อนแร่กันเสมอ และแคดเมียมที่มีอยู่ในธรรมชาติอยู่แล้วหากสภาพธรรมชาติในพื้นที่ดังกล่าวมีความสมดุล คือ พื้นที่ไม่ถูกรบกวน ด้วยวิธีการใด ๆ โดยเฉพาะการทำลายหน้าดิน แต่หากเมื่อใดที่พื้นที่ถูกรบกวนด้วยกิจกรรมการทำลายหน้าดิน การเปิดหน้าดินให้โล่งไม่มีพืชปกคลุมดินก็จะเกิดการชะล้างขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้เกิดการกระจายตัวของแคดเมียมมากขึ้นจนเกิดเป็นมลพิษได้ ดังนั้นจึงกำหนดการกระทำต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่นี้ สำหรับการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปาถึงแม้จะมีการขุด ตัก เจาะดิน สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากไม่ใช่เป็นกิจกรรมเฉพาะการขุด ตัก เจาะดิน ที่เป็นการเปิดหน้าดินไว้ รวมถึงการก่อสร้างโรงเรียน สามารถดำเนินการในพื้นที่นี้ได้ โดยได้ยกเว้นการก่อสร้างระบบฐานรากอาคารไว้แล้วเช่นกัน

คำถาม กรณีโรงงานสร้างไปแล้วบางส่วนในช่วงที่กฎกระทรวงมีผลบังคับใช้แล้ว หรือกรณีโรงงานเดิมแต่เปลี่ยนเจ้าของรายใหม่ ในทางปฏิบัติจะดำเนินการได้หรือไม่ หากดำเนินการไม่ได้ย่อมก่อให้เกิดปัญหากับหน่วยงานปฏิบัติในพื้นที่

คำตอบ

กรณีโรงงานเดิมที่มีอยู่แล้ว แต่มีผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาดำเนินการแทน โดยเปลี่ยนดำเนินการเป็นกิจการใหม่จะสามารถอนุญาตได้ โดยเข้าข่ายในบทเฉพาะกาลที่ได้รับการยกเว้นในข้อ ๘ แต่พื้นที่ที่ดำเนินการจะทำได้เฉพาะพื้นที่เดิมที่ได้รับอนุญาตไว้เท่านั้น ซึ่งมาตรการ ข้อ ๘ จะเป็นบทบัญญัติรองรับสิทธิ การกระทำ กิจกรรม หรือกิจการใด ๆ ที่ได้รับอนุญาตไว้ก่อนแล้วทั้งหมดโดยไม่มีการรอนสิทธิผู้ประกอบการรายเดิมหรือผู้ประกอบการใหม่ที่เข้ามาดำเนินการต่อจากเดิมที่เคยดำเนินการไว้แล้วในพื้นที่เดิมที่ได้รับอนุญาตไว้

คำถาม หาก อปท. จะต้องออกใบอนุญาตกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ แล้วกรณีโรงงานเดิมที่มีอยู่แล้ว แต่มีรายใหม่เข้ามาดำเนินการแทน โดยเปลี่ยนดำเนินการเป็นกิจการใหม่จะสามารถอนุญาตได้หรือไม่

คำตอบ

กรณีโดยเปลี่ยนดำเนินการเป็นกิจการใหม่จะสามารถอนุญาตได้ โดยเข้าข่ายในบทเฉพาะกาล ที่ได้รับการยกเว้นในข้อ ๘ ไว้เช่นกัน เจตนารมณ์ข้อนี้เพื่อให้ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในพื้นที่

คำถาม กรณีแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น อ่างเก็บน้ำ สระน้ำ หากประชาชนจะนำน้ำโดยการสูบน้ำเข้ามาผลิต น้ำประปาจะดำเนินการได้หรือไม่

คำตอบ

การสูบน้ำจากอ่างเก็บน้ำ หรือสระน้ำ เข้ามาผลิตน้ำประปาสามารถดำเนินการได้ ซึ่งมาตรการ ในกฎกระทรวงไม่มีมาตรการข้อใดห้ามไว้

การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ของกรมป่าไม้
แบ่งออกเป็น ๓ พื้นที่ ดังนี้

๑. **พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (โซน C)** เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กำหนดไว้เพื่อการอนุรักษ์
พลังงาน สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติอันเกิด
จากน้ำท่วมและการพังทลายของดิน ตลอดทั้งเพื่อประโยชน์ในด้านการศึกษา การวิจัย นันทนาการของ
ประชาชน และความมั่นคงของชาติ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้
ประกาศเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติไปแล้ว พื้นที่ลักษณะนี้ ได้แก่

- พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ที่ได้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ตามพระราชบัญญัติสงวน
และคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๐๓

- พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ที่ได้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ตามพระราชบัญญัติอุทยาน
แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔

- พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ตามผลการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ โดยสำนักงานคณะกรรมการ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี

- พื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าชายเลน ตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชาย-
เลนประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรี

๒. พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีสภาพป่าสมบูรณ์หรือมีศักยภาพ
เหมาะสม ต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- พื้นที่ป่าที่มีสภาพป่าสมบูรณ์ ตลอดจนพื้นที่ป่าที่สมควรสงวนไว้เพื่อรักษา สภาพแวดล้อม
และระบบนิเวศน์

- พื้นที่ป่าที่มีความเหมาะสมต่อการสงวนไว้เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาวิจัย

- พื้นที่ป่าที่ห้ามมิให้บุคคลเข้าไปหรืออยู่อาศัยตามแนวชายแดน

- พื้นที่ป่าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

- พื้นที่ป่า ซึ่งเป็นเขตที่ตั้งแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและ
รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๘

- พื้นที่ป่า ซึ่งกำหนดเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน
โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

๒. **พื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (โซน E)** เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กำหนดไว้เพื่อผลิตไม้และของป่า
รวมถึงพื้นที่เศรษฐกิจตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำและการ จำแนกเขต
การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่เพื่อการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ และ พื้นที่ประสานการใช้
ประโยชน์ร่วมกันระหว่างทรัพยากรป่าไม้กับทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ เช่น ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรแร่
และทรัพยากรพลังงาน เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความ มั่นคงของชาติ ตลอดทั้งต้องไม่อยู่ใน
หลักเกณฑ์ที่จำแนกให้เป็นเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ พื้นที่ลักษณะนี้ ได้แก่ พื้นที่พัฒนาป่าธรรมชาติ
พื้นที่พัฒนาทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่พัฒนาตามหลักวิทยาศาสตร์ชุมชน พื้นที่พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ

๓. พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (โซน A) เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีสมรรถนะที่ดินเหมาะสมต่อการเกษตร หรือมีศักยภาพสูงในการพัฒนาด้านการเกษตร ตามผลการจำแนกสมรรถนะที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน รัฐสามารถพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งต้องไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะจำแนกให้เป็นเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ และพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ พื้นที่ลักษณะนี้

- พื้นที่ป่าที่มีสมรรถนะของดินเหมาะสมต่อการเกษตร
- พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเกษตร ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

และการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน

ที่มา : การตรวจสอบข้อจำกัดของพื้นที่ด้านป่าไม้ – HYDRO POWER (wordpress.com)

พื้นที่ป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ในกฎกระทรวงนี้ หมายถึง

๑. ป่า ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔
(๑) "ป่า" หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน
๒. ป่าสงวนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
กฎกระทรวงฉบับที่ ๖๓๙ พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้ป่าแม่สวดในท้องที่ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่ตาว ตำบลแม่กุ ตำบลพะวอ ตำบลช่องแคบ และตำบลพพบพระ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นป่าสงวนแห่งชาติ

แคดเมียม พืชจากแคดเมียม และการรักษา

แคดเมียม (Cadmium) จัดเป็นแร่โลหะหนัก มีลักษณะสีขาว มีความอ่อนตัว เป็นมันเงา หรือเป็นผง เม็ดละเอียดสีเทาพบในธรรมชาติในรูปของสารประกอบซัลไฟด์ และมักพบร่วมกับสังกะสี และทองแดง โดยทั่วไปจะเข้าสู่ร่างกายโดยทางกินผ่านระบบทางเดินอาหารกับอาหารหรือน้ำดื่มที่มีการปนเปื้อน และจากการหายใจเอาเศษไอ ละอองหรือฝุ่นที่มีการปนเปื้อนแคดเมียมในอากาศ โดยเฉพาะบริเวณการทำเหมืองแร่ การหลอมสังกะสี ทองแดง และตะกั่ว

แคดเมียม หรือ อีกชื่อหนึ่ง คือ Colloidal cadmium เป็นโลหะหนักที่มีประจุบวก ๒ ประจุ ถูกค้นพบในปี ค.ศ. ๑๘๑๗ โดยมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Cadmia และ ภาษากรีกว่า Kadmeia มีสัญลักษณ์ทางเคมี คือ Cd โดยมีเลขอะตอม และมวลอะตอมเท่ากับ ๔๘ และ ๑๑๒.๔๐ g/mol ตามลำดับ โครงสร้างเป็นรูปหกเหลี่ยม (Hexagonal structure) จัดเป็นธาตุทรานซิชัน (Transition metal) ที่อยู่ในกลุ่ม IIB ตามตารางธาตุ

คุณสมบัติแคดเมียม

- สถานะ : ของแข็งสีเทา อ่อน และเบา
- สี : เงิน (Silver-white)
- กลิ่น : ไม่มีกลิ่น (Odorless)
- ความถ่วงจำเพาะ (Specific gravity) : ๘.๖๕
- จุดหลอมเหลว (Melting point) : ๓๒๑ °C
- จุดเดือด (Boiling point) : ๗๖๕ °C
- ความหนาแน่นที่อุณหภูมิ ๒๐ °C (Density at ๒๐ °C) : ๘.๖๕ g/cm^๓
- ความดันไอ (Vapor pressure at ๒๕๗ °C) : ๗.๕×๑๐-๓ mmHg
- การละลาย : กรดไนตริก (Nitric acid) กรดไพคริก (Picric acid) และแอมโมเนียมไนเตรต (NH₄ NO₃)
- ค่าครึ่งชีวิต (Half-life) : ๒๐ – ๔๐ ปี

ภาพที่ ๑๗ แคดเมียม

สารประกอบแคดเมียม

- แคดเมียมคาร์บอเนต (Cadmium carbonate; CdCO₃)
- แคดเมียมคลอไรด์ (Cadmium chloride; CdCl₂)
- แคดเมียมออกไซด์ (Cadmium oxide; CdO)
- แคดเมียมซัลเฟต (Cadmium sulfate; CdSO₄)
- แคดเมียมซัลไฟด์ (Cadmium sulfide; CdS)
- แคดเมียมไฮดรอกไซด์ (Cadmium hydroxide; Cd(OH)₂)
- แคดเมียมไนเตรต (Cadmium nitrate; Cd(NO₃)₂)
- แคดเมียมสเตียเรต (Cadmium stearate; Cd(C₁₇H₃₅O₂)₂)
- แคดเมียมอะซิเตต (Cadmium acetate; Cd(CH₃COO)₂)
- แคดเมียม – คอปเปอร์ อัลลอย (Cadmium-copper alloy; Cd.Cu)

ประโยชน์แคดเมียม

๑. โดยส่วนมากแคดเมียมถูกใช้ในอุตสาหกรรมแบตเตอรี่
๒. แคดเมียมถูกใช้ในอุตสาหกรรมชุบเคลือบโลหะ เพราะมีคุณสมบัติในการต้านทาน การกัดกร่อน
๓. แคดเมียมใช้ในกระบวนการเชื่อมหรือประสานโลหะ
๔. แคดเมียมถูกใช้เป็นส่วนประกอบของสี
๕. แคดเมียมใช้ในกระบวนการผลิตพลาสติกเพื่อการคงรูปพลาสติก
๖. แคดเมียมใช้ในกระบวนการเชื่อมหรือประสานโลหะ
๗. แคดเมียมใช้เป็นส่วนประกอบในโลหะผสมที่ไม่ใช่เหล็กและอื่นๆ

ปัญหาแคดเมียมในประเทศไทย

ประเทศไทยพบปัญหาจากการปนเปื้อนแคดเมียมในธรรมชาติอย่างมากในอุตสาหกรรมเหมืองแร่สังกะสี จังหวัดตาก จากการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ พบปริมาณแคดเมียมในต้นข้าว เมล็ดข้าวบริเวณชุมชนรอบเหมือง พบว่า มีการปนเปื้อนของแคดเมียมในปริมาณที่สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้มาก ทำให้ราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวไม่กล้ารับประทานข้าว นอกจากนั้น แคดเมียมสามารถสะสมอยู่ในสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในแหล่งที่มีการปนเปื้อนของแคดเมียมได้ด้วย หากรับประทานสัตว์น้ำที่มีการสะสมแคดเมียมเข้าไปก็จะมี การสะสมต่อในคนเราด้วยเช่นกัน ดังนั้น แหล่งน้ำหรือแหล่งดินที่มีแคดเมียมสูงจึงไม่ควรบริโภคสัตว์น้ำ ในบริเวณเหล่านี้

กลไกการก่อโรค

การเกิดพิษจากแคดเมียมจะเกิดเมื่อแคดเมียมเข้าสู่ร่างกายทั้งการกินเข้าสู่ระบบทางเดินอาหาร และการหายใจเข้าสู่ระบบหายใจ ซึ่งการเข้าสู่ร่างกายผ่านทาง การหายใจจะทำให้เกิดพิษอย่างน้อย ๖๐ เท่าของการกิน เพราะไอรระเหย และฝุ่นอาจจะก่อให้เกิดภาวะปอดอักเสบ (Delayed chemical pneumonitis) และทำให้ปอดบวม น้ำ เลือดออกในปอด ส่วนการกินเข้าสู่ระบบทางเดินอาหารจะทำให้ ระบายเคืองทางเดินอาหาร และเมื่อถูกดูดซึมแคดเมียมจะรวมตัวกับ Metallothionein เกิดการกรอง ผ่านไต ซึ่งจะเกิดการทํางานของไตผิดปกติ นอกจากนี้ การสะสมแคดเมียมในร่างกายยังเป็นสาเหตุหนึ่ง ทำให้เกิดโรคมะเร็งตามมาหลายชนิดด้วยกัน อาทิ มะเร็งปอดจากการหายใจ มะเร็งที่ไต มะเร็งต่อม ลูกหมาก เป็นต้น ค่ามาตรฐานในสถานที่ทํางาน กำหนดไว้ไม่เกิน ๐.๐๑ มิลลิกรัม/ลูกบาศก์เมตร ในบรรยากาศ ค่ามาตรฐานในร่างกาย ไม่เกิน ๕ ไมโครกรัม/ลิตร ในเลือด

อาการจากพิษแคดเมียม

๑. การสัมผัสกับแคดเมียมโดยตรง ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อผิวหนัง และตา
๒. การหายใจเอาแคดเมียมในปริมาณที่เกินกว่ามาตรฐานจะมีผลเกิดพิษอย่างเฉียบพลัน เกิดอาการไอ หายใจมีเสียงติดขัดปวดศีรษะ มีไข้ ปอดอักเสบ และปอดบวมภายใน ๑๒ - ๒๔ ชั่วโมง
๓. การหายใจเอาแคดเมียมด้วยระยะเวลายาวนานจะเกิดการสะสม และเกิดโรคมะเร็งปอดตามมา
๔. การกลืนกินจะทำให้เกิดพิษแบบเฉียบพลัน เกิดอาการเวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้องรุนแรง มีอาการถ่ายเหลว และอาจมีภาวะเลือดปนออกมา เนื่องจากการระคายเคือง และอักเสบของอวัยวะ ระบบทางเดินอาหาร อาการรุนแรงอาจเกิดการช็อกเนื่องจากขาดน้ำ และไตวายเฉียบพลันเสียชีวิตได้ง่าย
๕. การสะสมในร่างกายที่ละเล็กละน้อยในระยะยาว ซึ่งจะมีการสะสมแคดเมียมในกระดูก ทำให้เกิดโรค อีไตไต (Itai-itai) ทำให้กระดูกเปราะ หักง่าย มีอาการเจ็บปวดกระดูกทั่วทั้งร่างกาย และเกิดโรคไตเสื่อม

การตรวจวินิจฉัย

๑. การซักประวัติผู้ป่วยที่อาจเกี่ยวข้องกับการได้รับสารแคดเมียมทั้งการหายใจ และการได้รับทางระบบทางเดินอาหารหรือการสัมผัสโดยไม่รู้ตัว
๒. การตรวจปริมาณแคดเมียมในเลือด (whole blood cadmium) ซึ่งปกติมีค่าไม่เกิน ๑ ไมโครกรัม/ลิตร ร่วมด้วยการตรวจปริมาณแคดเมียมในปัสสาวะซึ่งปกติจะมีค่าไม่เกิน ๑ ไมโครกรัม/กรัม Creatinine
๓. การตรวจอื่นๆ เช่น การทำงานของไต การตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด (CBC), ปริมาณเกลือแร่ในเลือด (serum electrolyte), กลูโคส, สภาพกระดูก, ค่าออกซิเจนในเลือดแดง และการตรวจเอกซเรย์ปอด

การพยาบาลเบื้องต้น

๑. หากผู้ป่วยได้รับพิษทางการหายใจหรืออยู่ในบริเวณที่มีแคดเมียมฟุ้งกระจาย ควรนำผู้ป่วยออกมาในที่โล่ง ไม่มีการฟุ้งกระจายของแคดเมียม ให้พึงระวังอันตรายจากผู้ป่วยลมพิษ หน้ากาก และชุดป้องกันพิษ
๒. หากผู้ป่วยหยุดหายใจให้รีบช่วยหายใจทันที ร่วมด้วยการใช้หน้ากากที่มีวาล์วทางเดียว (one way valve) ช่วยในการหายใจด้วย
๓. ผู้ป่วยมีการสัมผัสทางผิวหนัง ให้รีบถอดเสื้อผ้าที่ปนเปื้อนออก และรีบล้างทำความสะอาดร่างกายด้วยน้ำสะอาดหรือใช้สบู่ช่วยในการทำความสะอาด สำหรับเสื้อผ้าผู้ป่วยควรเก็บใส่ถุงปิดสนิทเพื่อตรวจสอบหาสาเหตุร่วมด้วย
๔. หากมีการสัมผัสที่ตา ให้รีบล้างตาด้วยน้ำเกลือ เป็นเวลา ๑๕ นาที
๕. หากได้รับโดยทางกิน ควรให้ผู้ป่วยดื่มน้ำ และทำให้อาเจียนเป็นระยะ
๖. ให้รีบนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด พร้อมนำหลักฐาน เช่น เสื้อผ้า ไปด้วย

การกำจัดแคดเมียม

การกำจัดแคดเมียมในอากาศ ใช้วิธีการบำบัดอากาศด้วยเครื่องมือกำจัดอากาศเสีย ด้วยวิธีดูดอากาศผ่านตัวกลางที่สามารถดูดซับได้ เช่น ถ่านกัมมันต์ เป็นต้น

การกำจัดแคดเมียมในดิน ใช้วิธีการปลูกพืชที่สามารถดูดซับแคดเมียมได้ เช่น พืชตระกูลถั่ว พืชตระกูลยาสูบ เป็นต้น หลังจากนั้นทำการกำจัดพืชที่ปลูกให้ถูกวิธีด้วยการฝังกลบหรือเผา

ที่มา : แคดเมียม พิษจากแคดเมียม และการรักษา | thaihealthlife.com รวมสาระสุขภาพกาย และจิต